

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 przeprowadzonego w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 r. Podstawę prawną NSP 2011 stanowiły Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 marca 2010 r. Nr 47, poz. 277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE L 218 z dnia 13.08.2008 r.).

Spis ludności 2011 obejmował osoby stale zamieszkałe na obszarze Polski, bez względu na fakt, czy te osoby przebywały w kraju w czasie spisu czy też były za granicą oraz osoby przebywające czasowo.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerw w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące. Ponadto pomagający członkowie rodziny, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu według NSP 2011 nie byli zaliczani do osób pracujących.

Do pracujących zaliczono również uczniów, z którymi zakład pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyzuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the Population and Housing Census 2011 carried out in the period between 1 April and 30 June 2011 according to the state on March 31, 2011. The legal bases for the Population and Housing Census 2011 constituted the Act of 4 March 2010 on Population and Housing Census in 2011 (Journal of Laws of 26 March 2010 No. 47, item 277) with its executory legislative provisions and the Regulation (EC) of the European Parliament and Council No. 763/2008 of 9 July 2008 on the censuses of population and housing (Official Journal of the European Union L 218 of 13 August 2008).

The Census 2011 included persons permanently residing in the Polish territory, regardless whether they stayed in the country during the census or were abroad, and temporary residents.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is job, i.e. performing, holding or looking for a job.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or a family-owned business outside agriculture,
- formally had a job, but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in employment did not exceed 3 months. Moreover, according to the Census 2011, contributing family members who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.

Employed persons are also pupils and students with whom the employer or natural persons are bound by science agreements or by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity science or job, if have been received wages and salaries.

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfill three conditions:

- within the reference week were not employed,

- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań wczosności oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; z pewnymi wyłączeniami w latach 2002-2009; patrz ust. 5 na str. 137,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- *within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
- *were available for work within a fortnight period after the reference week.*

The unemployed also include persons who had found a job and were waiting to begin work in the period not longer than 3 months and they were able to take the job.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. *Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).*

2. *Data regarding employment concern persons performing work providing earnings or income and include:*

- 1) *employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);*
- 2) *employers and own-account workers, i.e.:*
 - a) *owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; with some exceptions in 2002-2009; see item 5 on page 137,*
 - b) *owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,*
 - c) *other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions,*
- 3) *outworkers;*
- 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents);*
- 5) *members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives);*
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2002-2009 **nie zaliczono** osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi z lat poprzednich.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2002-2009 are **not included** the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs.
- c) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

Data regarding employed persons on private farms in agriculture since 2010 are not strictly comparable to those for previous year.

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach (5-10) – według siedziby zarządu jednostki.

11. Informacje zawarte w tabl. 5–10 obejmują podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane nie obejmują podmiotów sporządzających sprawozdania z działalności: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

12. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych (od 2009 r. – łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem, którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. (Dz. U. Nr 230, poz. 2291).

7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

9. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Data grouped according to sections of the NACE were compiled using the **enterprise method**.

In table 3 data are presented by actual workplace of employed and kind of activity, however, in other tables (5-10) – by seat of management of unit.

11. Information included in tables 5–10 covers economic entities employing over 9 persons. Data do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

12. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees (since 2009 – including seasonal and temporary employees). These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Persons **taking child-care leave** include persons authorized to care for the child, to whom a workplace has granted leave in accordance with the Regulation of the Minister of Economy, Labour and Social Policy, dated 16 XII 2003 (Journal of Laws No. 230, item 2291).

13. Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych (od 2009 r. – łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo).

14. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

15. **Nowo utworzone miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyła 18 lat;
- 2) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna – 65 lat;
- 3) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobiera: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
- 4) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samodzielnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych;
- 5) nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;

13. *Data regarding school leavers starting work for the first time concern full-time paid employees (since 2009 – including seasonal and temporary employees).*

14. *Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:*

- 1) *the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,*
- 2) *the employer made efforts to find people willing to take up the job,*
- 3) *if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.*

15. *Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.*

Unemployment

1. *Data regarding registered unemployed persons, include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001 with later amendments), are classified as unemployed.*

An unemployed person is understood as a person not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled among others, the following conditions:

- 1) *is aged 18 or more;*
- 2) *is aged less than 60 (for women) or less than 65 (for men);*
- 3) *did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, family pension, pension due to training, social-welfare, disability welfare pension, does not receive: a preretirement benefit or allowance, a rehabilitation benefit, a sick and maternity benefit or a benefit in the amount of a maternity benefit;*
- 4) *is not the owner or holder (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;*
- 5) *is not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;*

- 6) nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlega – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- 7) nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności;
- 8) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 9) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
- 10) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego;
- 11) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie, staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. również osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

2. Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

3. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

Dane w 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

6) *is not entered in the register rolls of economic activity or is not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers,*

7) *is not temporarily under arrest or not serving a prison sentence;*

8) *does not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work; excluding income generated from interest or other income generated from money gathered on bank accounts;*

9) *does not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, permanent social benefit;*

10) *does not receive on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance;*

11) *does not receive, training allowance after the termination of employment.*

Among the unemployed are not included persons undergoing training, and an internship with the employer as well as since 1 VI 2004 also persons under going a job occupational training.

2. The long term unemployed are persons remaining in the register of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding (since November 2005) the periods of traineeship and occupational preparation at work place.

3. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the censuses result.

Data for 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagle zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 5) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 6) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy–zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 7) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when an employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the Act on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 5) performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of a co-operatives, for the benefit of these co-operatives;
- 6) performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 7) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;

- 8) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 9) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 10) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSAT-u.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakre-

8) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*

9) *servicing supplementary forms of military service;*

10) *education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.*

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. *Accidents at work are classified, i.e., according to the events which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents.*

Contact – mode of injury since 2005 are grouped according to the EUROSTAT recommendation.

6. *Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports. Data concern persons:*

- 1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope*

sie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwióknające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Do 2005 r. niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy było jednym z czynników związanych ze środowiskiem pracy, a od 2006 r. zaliczane jest do czynników związanych z uciążliwością pracy.

7. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

8. Do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);

- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

Until 2005 threats caused by insufficient lights were one of the factors connected with work environmental, but since 2006 they have been connected with strenuous work conditions.

7. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

8. The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

Uwaga do tablic 1 i 2

Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Note to tables 1 and 2

Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate.

TABL. 1(84). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU W 2011 R.
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF CENSUS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>							
OGÓŁEM	2507,0	1266,9	1098,8	168,1	1088,0	152,1	53,8	46,7	13,3
TOTAL									
miasta	1772,1	887,6	774,7	112,9	769,8	114,7	53,6	46,7	12,7
urban areas									
wieś	734,8	379,3	324,1	55,2	318,1	37,4	54,4	46,5	14,5
rural areas									
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	1912,2	1239,9	1 073,0	166,8	536,5	135,8	69,8	60,4	13,5
15–24 lata	375,4	131,1	95,7	35,4	221,6	22,7	37,2	27,1	27,0
25–34	498,5	369,0	323,3	45,7	74,5	54,9	83,2	72,9	12,4
35–44	382,0	298,4	267,9	30,5	54,0	29,6	84,7	76,0	10,2
45–54	414,4	296,8	260,6	36,2	95,7	21,9	75,6	66,4	12,2
55–64	445,0	158,6	138,7	20,0	272,3	14,1	36,8	32,2	12,6
65 lat i więcej	391,7	12,9	12,6	0,3	369,9	8,9	3,4	3,3	2,4
and more									
Mężczyźni	1193,3	693,8	602,6	91,2	427,0	72,5	61,9	53,8	13,1
Men									
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	1002,0	684,4	593,5	90,9	250,7	66,9	73,2	63,5	13,3
15–24 lata	190,7	73,9	54,6	19,3	106,2	10,6	41,0	30,3	26,2
25–34	252,5	201,2	177,4	23,7	25,6	25,6	88,7	78,2	11,8
35–44	194,1	158,9	143,4	15,5	20,4	14,9	88,6	80,0	9,7
45–54	204,0	152,5	133,3	19,2	40,2	11,3	79,1	69,2	12,6
55–64	210,0	98,9	85,6	13,3	103,9	7,2	48,8	42,2	13,4
65 lat i więcej	142,0	8,5	8,3	0,2	130,7	2,9	6,1	6,0	2,1
and more									

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59

TABL. 1(84). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU W 2011 R. (dok.)
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF CENSUS IN 2011 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>							
Kobiety	1313,7	573,1	496,2	76,9	661,0	79,6	46,4	40,2	13,4
Women									
w tym w wieku produkcyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>	910,2	555,5	479,5	76,0	285,8	69,0	66,0	57,0	13,7
15–24 lata	184,7	57,1	41,1	16,1	115,5	12,1	33,1	23,8	28,1
25–34	246,0	167,9	145,8	22,0	48,9	29,3	77,5	67,3	13,1
35–44	187,9	139,6	124,5	15,0	33,6	14,8	80,6	71,9	10,8
45–54	210,4	144,3	127,3	17,0	55,5	10,6	72,2	63,7	11,8
55–64	235,1	59,8	53,1	6,7	168,4	6,9	26,2	23,3	11,2
65 lat i więcej	249,6	4,5	4,3	0,1	239,2	5,9	1,8	1,8	3,1
<i>and more</i>									

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.
 a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59

TABL. 2(85). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU W 2011 R.
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON BASIS OF CENSUS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>							
OGÓŁEM	2507,0	1266,9	1098,8	168,1	1088,0	152,1	53,8	46,7	13,3
TOTAL									
Wyższe	431,1	334,7	315,2	19,5	96,3	0,1	77,7	73,1	5,8
<i>Tertiary</i>									
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	531,5	336,4	299,9	36,5	195,0	0,1	63,3	56,4	10,9
Średnie ogólnokształcące	310,1	160,3	136,3	24,0	149,7	0,0	51,7	44,0	15,0
<i>General vocational</i>									
Zasadnicze zawodowe	549,4	331,7	276,0	55,7	217,7	0,0	60,4	50,2	16,8
<i>Basic vocational</i>									

a Osoby w wieku 15-74 lata.
 a Persons aged 15-74.

TABL. 2(85). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU W 2011 R. (dok.)
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON BASIS OF CENSUS IN 2011 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labor market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>		w %					
Gimnazjalne i podstawowe ukończone <i>Lower secondary and completed primary^b</i>	531,8	103,6	71,4	32,2	428,2	0,0	19,5	13,4	31,1
Nieustalony poziom wykształcenia <i>Unknown education level</i>	153,1	0,3	0,2	0,1	1,1	151,8	21,2	12,3	42,2
Mężczyźni Men	1193,3	693,8	602,6	91,2	427,0	72,5	61,9	53,8	13,1
Wyższe <i>Tertiary</i>	180,3	142,8	135,5	7,4	37,4	0,1	79,2	75,2	5,1
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	257,2	184,1	166,1	18,0	73,1	0,0	71,6	64,6	9,8
Średnie ogólnokształcące <i>General vocational</i>	117,0	72,5	63,0	9,5	44,5	0,0	62,0	53,9	13,1
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	336,1	228,9	192,8	36,1	107,1	0,0	68,1	57,4	15,8
Gimnazjalne i podstawowe ukończone <i>Lower secondary and completed primary^b</i>	229,7	65,3	45,2	20,2	164,4	0,0	28,4	19,7	30,9
Nieustalony poziom wykształcenia <i>Unknown education level</i>	73,0	0,2	0,1	0,1	0,5	72,3	23,8	13,3	44,1
Kobiety Women	1313,7	573,1	496,2	76,9	661,0	79,6	46,4	40,2	13,4
Wyższe <i>Tertiary</i>	250,8	191,9	179,8	12,1	58,9	0,0	76,5	71,7	6,3
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	274,3	152,3	133,8	18,6	121,9	0,1	55,5	48,8	12,2
Średnie ogólnokształcące <i>General vocational</i>	193,1	87,8	73,3	14,5	105,3	0,0	45,5	38,0	16,5
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	213,3	102,7	83,2	19,6	110,6	0,0	48,2	39,0	19,1
Gimnazjalne i podstawowe ukończone <i>Lower secondary and completed primary^b</i>	302,0	38,2	26,2	12,1	263,8	0,0	12,7	8,7	31,5
Nieustalony poziom wykształcenia <i>Unknown education level</i>	80,2	0,1	0,1	0,1	0,6	79,5	18,8	11,3	40,0

a Osoby w wieku 15-74 lata. b Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Persons aged 15-74. b Including persons without schools education.

Pracujący Employment

TABL. 3(86). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011				
			ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	męż- czyźni men	kobiety women
OGÓŁEM	886474	996960	1011328	226951	784377	538418	472910
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	74864	88169	88400	2899	85501	48487	39913
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	237892	248851	252861	19852	233009	173411	79450
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	193103	201149	204515	4397	200118	132722	71793
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	48371	65749	68206	758	67448	61063	7143
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	154418	163182	161377	366	161011	75211	86166
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	50065	50562	52091	19868	32223	39839	12252
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	18538	20472	21450	978	20472	7122	14328
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	8647	18801	20552	441	20111	14708	5844
<i>Information and communications</i>							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	22728	30357	29001	3516	25485	9392	19609
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	13854	13789	14676	4238	10438	7096	7580
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51985	36352	40616	3669	36947	19489	21127
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4413	44773	44608	531	44077	24062	20546
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	41903	46165	45666	45631	35	15764	29902
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	76303	80019	80143	72393	7750	19470	60673
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58073	63170	63786	43108	20678	12030	51756
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11083	11585	12087	8506	3581	4888	7199
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	13337	14964	15808	197	15611	6386	9422
<i>Other service activities</i>							

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe, do 2009 r. na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, a dla 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010), patrz uwagi ogólne na str. 136, 137.

a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on the private farms in agriculture (estimated data, until 2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, while for 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010), see general notes on page 136, 137.

TABL. 4(87). PRACUJĄCY WYŁĄCZNIE LUB GŁÓWNIEM W GOSPODARSTWACH ROLNYCH^a
W CZERWCU 2010 R.

PERSONS EMPLOYED EXCLUSIVELY OR MAINLY ON AGRICULTURAL HOLDINGS^a IN JUNE 2010

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which women	Z ogółem w gospodarstwach Of total on farms in agriculture			
			indywidualnych private farms			osób praw- nych – pra- cownicy najemni stali ^b of legal persons – permanent paid employees ^b
			razem total	rodzinna siła robocza ^c family labour force ^c	pracownicy najemni stali ^b permanent paid employees ^b	
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS						
OGÓŁEM	83,1	38,7	78,9	76,7^d	2,1	4,3
TOTAL						
W ODSETKACH IN PERCENT						
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL						
w gospodarstwach o po- wierzchni użytków rolnych: on farms with agricultural land area of:						
Do 1,00 ha	19,4	22,9	20,3	20,5	10,7	2,9
Up to 1,00 ha						
1,01 - 1,99	11,1	12,5	11,6	11,8	4,5	0,3
2,00 - 4,99	17,4	18,8	18,3	18,6	7,7	1,4
5,00 - 9,99	17,8	17,3	18,5	18,6	16,3	3,7
10,00 - 14,99	9,8	9,3	10,3	10,4	7,9	0,4
15,00 - 19,99	5,0	4,6	5,3	5,3	3,0	0,5
20,00 - 49,99	9,7	8,8	9,7	9,8	7,7	9,6
50,00 ha i więcej	9,8	5,8	6,0	5,0	42,2	81,2
and more						

a Na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego; dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b Na podstawie umowy o pracę (pisemnej lub ustnej). c Właściciele, współwłaściciele i dzierżawcy, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin. d Z tego w gospodarstwach indywidualnych pracowało wyłącznie 84,2% osób, głównie – 15,8%.

a On the basis of the Agricultural Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b On the basis of employment agreement (written or verbal). c Owners, co-owners and leaseholders, including contributing family workers. d Of which 84,2% persons were exclusively employed on private farms, while 15,8% were mainly employed.

TABL. 5(88). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		zatrudnieni na podsta- wie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę na- kladczą outworkers	agenci agents	właściciele, współwła- ściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co- owners in- cluding con- tributing fa- mily workers	
OGÓŁEM	2005	602970	595710	148	889	5100
TOTAL	2010	675316	668432	88	788	5015
	2011	670515	663835	130	919	4685
sektor publiczny		201836	201827	8	1	-
public sector						
sektor prywatny		468679	462008	122	918	4685
private sector						
w tym: of which:						

a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138; według siedziby zarządu jednostki.

a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit.

TABL. 5(88). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA (dok.)

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podsta- wie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę na- kladczą outworkers	agenci agents	właściciele, współwła- ściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co- owners in- cluding con- tributing fa- mily workers
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7508	6459	2	-	142
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	212088	210538	77	17	1415
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	173649	172160	40	16	1392
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	35583	34845	-	-	738
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	81289	79921	37	37	1294
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	17275	17053	-	-	222
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17806	17569	2	-	235
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	8821	8791	1	-	29
<i>Information and communications</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	24974	24107	-	825	42
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10368	10346	-	-	22
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16125	15947	-	1	177
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	51301	51200	-	-	101
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	45650	45648	-	-	2
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	76010	75939	3	-	68
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54722	54581	8	-	133
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9438	9434	-	-	4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	1532	1432	-	39	61
<i>Other service activities</i>					

a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138; według siedziby zarządu jednostki.

a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit.

TABL. 6(89). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011		
			ogółem total	sektor sector	
				publiczny public	prywatny private
OGÓŁEM	570444	646110	645414	200055	445359
TOTAL					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	7098	6167	6057	2753	3304
Przemysł <i>Industry</i>	200882	208642	207877	13042	194833
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	150891	163965	169496	3970	165526
Budownictwo..... <i>Construction</i>	22327	34198	35242	768	34475
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	53345	76372	75836	343	75493
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	21390	16523	16830	4896	11935
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	8847	13299	13658	488	13170
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	5135	7312	8164	191	7973
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .. <i>Financial and insurance activities</i>	17914	25513	23099	2469	20630
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	7916	8053	9823	4052	5771
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	14472	14987	15079	2605	12474
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	36978	46731	48172	415	47757
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	41683	46795	45757	45750	7
Edukacja <i>Education</i>	74631	75875	75396	71508	3888
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	49525	54971	54011	42746	11265
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	7294	8849	9009	7979	1030
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1007	1825	1405	50	1355

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad, see general notes, item 11 on page 138.

TABL. 7(90). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2005	538597	256579	57113	34917
TOTAL	2010	609872	300336	58560	38868
	2011	609648	301160	54187	36824
sektor publiczny		183800	124812	18027	12557
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		425848	176348	36160	24267
<i>private sector</i>					
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo....		5825	1441	634	184
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		205644	67300	4894	2333
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		167754	61918	4406	2105
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		33235	3661	1610	525
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		71379	40446	8542	7377
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		16581	2422	472	168
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		13213	8247	4356	3204
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		8454	2821	337	168
<i>Information and communications</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..		20657	14779	3450	2667
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		9205	4999	1141	464
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		14552	8785	1395	930
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		41722	18918	9478	6147
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		43958	28691	1690	1037
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja		64973	50336	10966	7755
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		51080	42951	3501	2625
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		7881	4703	1553	1128
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		1289	660	143	100
<i>Other service activities</i>					

a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str.138; według siedziby zarządu jednostki. b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit. b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 8(91). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmują- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	zmienia- jący pracę changing work	powracają- cy z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b	
OGÓŁEM 2005	140501	57320	20107	66203 ^c	2382	26,5
TOTAL 2010	151524	66756	22178	77592	3235	24,7
	2011	167296	74305	28233	98091	27,2
sektor publiczny <i>public sector</i>	20280	12964	3040	12109	817	10,5
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	147016	61341	25193	85982	2495	34,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	868	238	126	490	12	14,4
Przemysł <i>Industry</i>	46893	16540	6628	28108	804	22,9
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	43569	15923	6306	25810	770	26,2
Budownictwo <i>Construction</i>	13226	997	1082	8441	73	39,8
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	22559	12609	2780	14632	688	31,4
Transport i gospodarka magazynowa .. <i>Transportation and storage</i>	4270	444	361	2702	23	25,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	4068	2670	890	2168	51	39,5
Informacja i komunikacja <i>Information and communications</i>	2911	959	728	1921	36	40,7
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4395	3079	875	2601	438	17,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1455	726	130	819	22	15,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4606	2809	1021	2362	86	32,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	40952	18191	10466	20989	231	94,9
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	5054	2778	726	3097	286	10,7
Edukacja <i>Education</i>	6393	4788	841	3647	243	9,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... <i>Human health and social work activities</i>	8097	6691	1289	5307	286	15,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1255	655	253	679	29	15,4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	294	131	37	128	4	20,4

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138; według siedziby zarządu jednostki. b Do 2008 r. – łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych. c Przerwa w pracy nie była dłuższa niż 1 miesiąc.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 - excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit. b Until 2008 – including persons returning from unpaid leaves. c The break in their case didn't exceed 1 month.

TABL. 9(92). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
 TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an em- ployment contract</i>		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację <i>retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation</i>	korzysta- jący z urlopów wychow- aw- czych ^b <i>persons taking child- -care leave^b</i>		
			przez zakład pracy <i>by em- ployer</i>	przez pra- cownika <i>by em- ployee</i>				
OGÓŁEM	2005	124201	51041	21736	15384	8089	3837	23,1
TOTAL	2010	140168	62490	25059	14227	4774	4050	22,7
	2011	160609	69603	22809	15165	5633	3667	26,0
sektor publiczny		21668	12848	3492	1187	2430	978	11,1
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		138941	56755	19317	13978	3203	2689	32,7
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		978	314	87	81	98	8	16,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		42191	14765	7980	5027	1885	794	20,6
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		38679	14218	7354	4834	1143	741	23,2
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		12875	775	1625	1022	344	56	38,7
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		20658	11575	3941	2981	287	917	28,4
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		4063	389	580	545	230	27	24,5
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3818	2512	604	466	49	53	37,0
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		1491	507	123	426	16	54	20,4
<i>Information and communications</i>								
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa		5188	3521	945	929	41	453	21,4
<i>Financial and insurance activities</i>								

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138; według siedziby zarządu jednostki. b Do 2008 r. – łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 – excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit. b Until 2008 – including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9(92). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)
 TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an em- ployment contract</i>		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację <i>retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation</i>	korzysta- jący z urlopów wychow- aw- czych ^b <i>persons taking child- -care leave^b</i>	
			przez zakład pracy <i>by em- ployer</i>	przez pra- cownika <i>by em- ployee</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1684	701	438	144	162	24	17,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3649	2087	414	757	101	118	25,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	42210	17437	3046	1547	395	181	97,9
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	5699	3170	422	302	655	372	11,9
Edukacja <i>Education</i>	5877	4185	838	301	790	283	8,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... <i>Human health and social work activities</i>	8538	6842	1414	474	500	271	16,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1271	649	267	115	74	50	15,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	419	174	85	48	6	6	29,0

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138; według siedziby zarządu jednostki. b Do 2008 r. – łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 – excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit. b Until 2008 – including persons taking unpaid leaves.

TABL. 10(93). ABSOLWENCI^a PODEJMUCY PIERWSZĄ PRACĘ
SCHOOL LEAVERS^a STARTING WORK FOR THE FIRST TIME

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych (zawodo- wych) basic vo- cational	
OGÓŁEM	2005	18018	7564	5396	5332	2921	4369
TOTAL	2010	13620	6747	5377	3397	2279	2567
	2011	14136	7149	5411	3497	2469	2759
sektor publiczny		2411	1635	1578	457	236	140
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		11725	5514	3833	3040	2233	2619
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybackтво....		97	25	39	38	4	16
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		4627	1726	1020	1350	965	1292
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		4413	1679	940	1292	950	1231
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		704	90	164	144	63	333
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2109	1261	532	810	402	365
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		215	51	44	53	33	85
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		360	216	74	111	56	119
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		657	169	531	40	84	2
<i>Information and communications</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..		830	578	489	129	212	-
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		104	58	43	20	12	29
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		941	673	497	156	105	183
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		999	507	310	225	261	203
<i>Administrative and support service activi- ties</i>							
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		637	409	402	110	93	32
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja		673	527	544	51	51	27
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		933	721	615	203	58	57
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		220	131	89	47	70	14
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		30	7	18	10	-	2
<i>Other service activities</i>							

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, do 2008 r. – bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pra-
cujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 138; według siedziby zarządu jednostki.

a Data concern full-time paid employees, until 2008 – excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities em-
ploying up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 138; by seat of management of unit.

TABL. 11(94). **MIJSCA PRACY WOLNE I NOWO UTWORZONE W 2011 R.**
JOB VACANCIES AND NEWLY CREATED JOBS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)				nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		
	ogółem total	w tym sektor publi- czny of which public sector	z liczby ogółem of total number		ogółem total	w tym sektor publi- czny of which public sector	z liczby ogółem w jedno- stkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób in entities employ- ing more than 9 persons
nowo utwo- rzone of total number vacancies – newly created jobs			w jedno- stkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób in entities employ- ing more than 9 persons				
OGÓŁEM..... TOTAL	3598	529	464	2503	38317	3583	23743
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	37	1	7	29	237	19	69
Przemysł..... <i>Industry</i>	1354	34	122	966	9637	239	7657
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	1298	12	97	915	8865	57	7114
Budownictwo..... <i>Construction</i>	368	20	8	66	4724	4	2520
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	431	2	105	291	6568	10	3418
Transport i gospodarka magazynowa... <i>Transportation and storage</i>	205	25	19	179	2297	13	667
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	107	-	-	107	2421	131	1275
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communications</i>	123	-	35	85	703	12	236
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	245	-	34	219	1671	10	715
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	40	9	1	24	648	185	292
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	135	10	38	73	3431	115	2086
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	63	-	18	54	1942	14	1652
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	192	192	19	186	1063	1063	1053
Edukacja..... <i>Education</i>	91	64	36	52	1334	1154	1114
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna... <i>Human health and social work activities</i>	130	107	16	109	873	313	592
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	65	65	6	51	388	299	221
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	12	-	-	12	380	2	176

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 12(95). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>					
Bezrobotni zarejestrowani	231653	233352	150282	143575	Registered unemployed persons
mężczyźni	101886	108052	72582	67200	men
kobiety	129767	125300	77700	76375	women
Oferty pracy	475	2469	3057	3427	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	488	95	49	42	Unemployed persons per job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH <i>IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS</i>					
Dotychczas niepracujący	23,4	19,7	15,5	14,1	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7,7	3,7	2,4	2,9	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	22,2	15,4	18,9	19,2	Possessing benefit rights
Długotrwale bezrobotni ^a	41,8	47,4	44,6	48,3	Long-term unemployed persons ^a
W % <i>IN %</i>					
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b ...	18,4	20,6	13,1	12,4	Registered unemployment rate ^b

^a Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy; patrz uwagi ogólne, ust. 2, str. 140. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 140.

^a Persons without work for more than 12 months; see general notes, item 2 on page 140. ^b See general notes, item 3 on page 140.

TABL. 13(96). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	229826	252104	255873	209675	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	107233	121210	124222	103448	Women
Dotychczas niepracujący	68726	70212	51280	35950	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	18305	5494	4775	4908	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	201549	275881	251851	216382	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	92144	130657	120841	104773	Women
Z tytułu podjęcia pracy	99348	124533	98930	93557	Received jobs

^a W ciągu roku.
^a During the year.

TABL. 14(97). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2010		2011	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
	O G Ó Ł E M T O T A L							
O G Ó Ł E M TOTAL	231653	129767	233352	125300	150282	77700	143575	76375
	WEDŁUG WIEKU BY AGE							
24 lata i mniej..... and less	65092	36372	45178	25088	27093	15614	23956	14039
25–34	56747	35029	61992	36995	41807	24773	39909	24603
35–44	59454	33723	46231	25912	26698	14378	26534	14944
45–54	46384	23654	65190	32896	34287	16675	31292	15680
55 lat i więcej..... and more	3976	989	14761	4409	20397	6260	21884	7109
	WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL							
Wyzsze..... Tertiary	4921	3090	11345	7423	14348	9706	14637	10045
Policealne oraz średnie zawodowe	49146	33328	51372	32878	31322	19106	30384	18962
Post-secondary as well as vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	13507	10760	15840	11678	14603	10043	13831	9649
Zasadnicze (zawodowe)..... Basic vocational	83014	40865	73659	34300	42884	18109	41273	18244
Gimnazjalne ^a , podstawowe i niepełne podstawowe	81065	41724	81136	39021	47125	20736	43450	19475
Lower secondary ^a , primary and incomplete primary								
	WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^b BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^b							
3 miesiące i mniej..... months and less	53939	23310	56345	25641	53930	25238	44864	20938
3– 6	39160	21597	31339	16787	27845	15013	25640	14152
6–12	41776	21428	34944	18326	29038	15400	26709	14787
12–24	49516	28002	35721	19285	24037	13028	26964	15336
Powyżej 24 miesięcy..... More than 24 months	47262	35430	75003	45261	15432	9021	19398	11162
	WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY							
Bez stażu pracy..... No work seniority	54182	33334	45977	27819	23342	14352	20255	12606

a Od 2002 r. b Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a Since 2002. b From the date of registering in a labour office. Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 14(97). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2010		2011	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

WEDŁUG STAŻU PRACY (dok.)
BY WORK SENIORITY (cont.)

Ze stażem pracy ^c : With work seniority ^c :								
1 rok i mniej..... and less	30663	18324	32954	18462	21908	12682	20802	12348
1- 5	39929	21316	43070	22768	33527	17929	32671	18258
5-10	29774	17006	31265	17184	20500	10678	20391	10976
10-20	45536	26001	42229	23291	24952	12093	24141	12097
20-30	29473	13589	32915	14902	19898	8067	18863	7957
powyżej 30 lat	2096	197	4942	874	6155	1899	6452	2133
more than 30 years								

c Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1-5 uwzględniono osoby posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

c Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1-5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.

TABL. 15(98). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	8499	4907	1991	1510	Persons undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	4437	2180	1176	821	of which women
Podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych	4356	4602	5645	1689	Persons undertaking employment in public works
w tym kobiety	1389	2209	1699	482	of which women
Rozpoczynający szkolenie.....	9483	15152	14337	2926	Persons starting training
w tym kobiety	5351	7418	6394	1107	of which women

TABL. 16(99). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in per cent	
OGÓŁEM	635,1	482,7	738,3	468,5	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	316,1	286,7	279,2	258,1	55,1	Unemployment benefits
Program przeciwdziałania bezrobociu	173,5	421,1	177,1	37,8	Program for combating unemployment of which:
w tym:						of which:
szkolenia	7,0	19,5	30,3	7,7	1,6	training
środki na podjęcie działalności gospodarczej	10,2	106,8	35,1	7,5	professional education for non-adults
prace interwencyjne.....	14,6	13,9	11,4	10,2	2,2	intervention works
roboty publiczne	13,8	21,0	35,2	8,1	1,7	public works

Warunki pracy Work conditions

TABL. 17(100). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym w wypadkach <i>Of which in accidents</i>		Z liczby ogółem powodujących niezdolność do pracy <i>Of total accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION
		śmiertelnych <i>fatal accidents</i>	ciężkich <i>serious accidents</i>	1—3 dni <i>days</i>	4—20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
O G Ó Ł E M	2005 8762	24	89	52	3020	4984	TOTAL
	2010 10216	34	58	118*	3724*	5506*	
	2011 10555	42	65	119	3709	5709	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	168	1	-	3	36	111	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	4330	16	28	44	1634	2367	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	3419	4	19	39	1357	1774	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	774	11	18	8	203	531	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1200	3	3	15	490	574	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	628	6	5	7	179	373	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	192	-	-	1	88	88	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	69	-	2	2	26	34	<i>Information and communications</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	122	-	2	5	36	60	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	135	-	-	-	47	81	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	113	-	1	1	37	60	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	639	3	1	6	188	363	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	450	1	3	2	171	213	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	548	-	1	10	190	249	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1044	1	1	12	344	536	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	105	-	-	2	27	49	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	38	-	-	1	13	20	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku, łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year, including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 18(101). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing				
OGÓŁEM 2005	8762	128	4110	3148	593	813	498	882
TOTAL 2010	10216	159	4161	3146	776	1305	516	980
	2011	168	4330	3419	774	1200	628	1044
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	340	1	181	148	18	26	11	25
Contact with electric current, temperature, dangerous substances and preparations								
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie.....	22	-	10	4	4	2	2	1
Drowning, burying, closing up								
Uderzenie w nieruchomy obiekt.....	2811	50	924	685	203	284	193	325
Colliding into immobile object								
Uderzenie przez obiekt w ruchu.....	2413	47	1167	897	231	296	127	155
Striking by moving object								
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym.....	1593	23	861	781	103	236	29	85
Contact with sharp, rough or lumpy object								
Uwięzienie, zmiżdżenie.....	632	7	372	311	45	73	24	23
Being trapped, crushing								
Obciążenie fizyczne i psychiczne.....	1419	8	516	358	76	183	116	191
Mental or physical strain								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia.....	229	13	23	5	3	11	61	48
Aggression from man or animal								
Inne wydarzenia.....	1049	19	265	221	83	86	64	184
Other accidents								
Brak informacji.....	47	-	11	9	8	3	1	7
No entries								

^a Zgłoszone w danym roku, łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year, including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 18(101). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)
 EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leś- nictwo, łowiec- two i rybac- two agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehi- cles ^Δ	trans- port i go- sposdar- ka ma- gazyno- wa trans- port and storage	opieka zdrow- otna i pomoc społe- czna human health and social work activities
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing				
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	16703	227	8676	6800	1164	1575	913	1351
TOTAL 2010	20232	365	9181	7038	1573	2505	972	1664
2011	20718	369	9510	7610	1538	2329	1159	1723
Niewłaściwy stan czynnika material- nego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	1935	29	1091	826	126	173	88	124
Niewłaściwa organizacja..... <i>Inappropriate organization of</i>	2515	39	1432	1168	223	248	83	145
pracy <i>work</i>	1172	22	728	603	109	95	33	58
stanowiska pracy <i>work post</i>	1343	17	704	565	114	153	50	87
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym..... <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	1598	29	903	781	112	227	64	64
Nie używanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	304	5	177	151	32	32	13	6
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	1497	33	871	692	106	175	70	54
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>	426	12	148	125	28	53	24	47
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika <i>Incorrect employee's action</i>	10684	177	4445	3539	782	1259	674	1009
Inna przyczyna..... <i>Other causes</i>	1759	45	443	328	129	162	143	274

a Zgłoszone w danym roku, łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego. b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year, including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. b Caused by, i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 19(102). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE**^aPERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
OGÓŁEM	997	610	628	588	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	3	4	2	1	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	460	303	316	314	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	117	66	54	53	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	23	17	28	16	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	110	94	88	79	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	83	42	47	29	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:					influence of:
skrajnych temperatur	6	6	2	2	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	4	-	1	-	hazardous materials
inne wydarzenia	194	82	92	95	other events

a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

a Who received one-off accident compensations.

TABL. 20(103). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**^a

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
				ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi particularly dan- gerous machinery	
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	131,8	90,5	85,4	56,7	30,4	21,3	16,0	12,6
TOTAL	2010	119,4	80,1	71,8	41,3	34,1	27,7	13,4	11,2
	2011	118,7	80,8	70,4	40,6	35,0	28,8	13,3	11,3
sektor publiczny		87,9	70,1	32,1	19,1	48,3	46,1	7,5	5,0
public sector									
sektor prywatny		126,5	83,5	80,1	46,1	31,6	24,5	14,8	12,9
private sector									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 142.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 142.

TABL. 20(103). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous condi- tions		z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi particularly dan- gerous machinery	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	109,9	41,8	59,4	17,9	24,7	12,9	25,9	11,1
Przemysł..... <i>Industry</i>	181,9	122,0	114,8	66,9	45,5	36,3	21,6	18,9
w tym przetwórstwo przemysłowe.... <i>of which manufacturing</i>	134,2	105,0	82,4	59,0	36,3	33,4	15,5	12,7
Budownictwo..... <i>Construction</i>	141,2	66,0	94,6	38,5	34,9	20,8	11,6	6,7
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	17,3	15,0	8,6	7,5	5,0	4,0	3,7	3,6
Transport i gospodarka magazynowa... <i>Transportation and storage</i>	146,3	142,8	24,2	20,7	119,2	119,2	2,9	2,9
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communications</i>	6,7	6,7	0,2	0,2	6,4	6,4	-	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	83,4	77,3	12,2	6,1	62,4	62,4	8,8	8,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	9,2	9,2	7,6	7,6	-	-	1,6	1,6
Edukacja..... <i>Education</i>	3,8	3,7	1,6	1,5	-	-	2,2	2,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	25,3	21,1	10,6	7,6	14,0	12,9	0,7	0,6
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	11,7	5,8	2,9	2,9	-	-	8,7	2,9

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 142.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 142.

TABL. 21(104). **CHOROBY ZAWODOWE^a**
OCCUPATIONAL DISEASES^a

CHOROBY	2005	2010	2011	DISEASES
	liczba przypadków number of causes			
O G Ó Ł E M	237	209	218	T O T A L
w tym:				<i>of which:</i>
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	-	4	-	<i>Acute and chronic intoxications and their results</i>
Pylice płuc	58	37	40	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	1	3	4	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	3	-	2	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	8	2	2	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	2	-	-	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	2	1	4	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	44	19	10	<i>Chronical diseases of vocal organ related to excessive vocal effort</i>
Choroby wywołane działaniem promieniowania jognizującego	5	1	-	<i>Diseases caused by ionizing radiation</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze	3	9	20	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	11	6	13	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	4	19	15	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	13	37	31	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	32	6	22	<i>Bilateral permanent noise-included hearing loss of cochlear type</i>
Zespół wibracyjny	8	1	2	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	2	-	2	<i>Diseases of visual system included by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	40	64	51	<i>Infectious and parasitic diseases or their results</i>

a Choroby zawodowe podano zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VII 2002 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 1115).
 Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

a Occupational diseases are given in accordance with decree of the Council of Ministers dated 30 VII 2002 (Journal of Laws No. 132, item 1115).
 S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22(105). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions</i>
O G Ó Ł E M	2005	49375	116656	28701	64190	5331	14276	18239
TOTAL	2010	49149	81704	14224	47589	7606	14609	1103
	2011	47573	89443	18658	40285	7549	16436	1136
sektor publiczny		10442	15870	4861	14638	895	4206	109
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		37131	73573	13797	25647	6654	12230	1027
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1770	1265	-	216	-	-	39
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		34319	63512	15584	29315	5896	12148	980
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		10533	38278	3933	9937	1077	2818	259
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		7353	8912	1598	2648	605	352	11
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1770	3669	86	424	6	6	13
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		1788	5719	1360	5456	16	3003	50
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja		19	247	-	189	-	-	1
<i>Information and communications</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		55	45	18	303	-	-	-
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		108	249	-	-	-	-	-
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		118	692	4	1161	71	27	-
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		273	5122	8	573	955	900	42
<i>Human health and social work activities</i>								
Pozostała działalność usługowa		-	11	-	-	-	-	-
<i>Other service activities</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 23(106). ŚWIADCZENIA I ŚREDNI KOSZT ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a
 BENEFITS AND AVERAGE COST OF BENEFITS FOR OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych Occupational accidents and occupational diseases compensations				
	liczba świadczeń number of benefits			średni koszt świadczeń average cost of benefits	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
				w zł na 1 świadczenie in zł per benefit	
OGÓŁEM	2005	2942	2830	2233	2078
TOTAL	2010	3013	2877	2984	2849
	2011	3077	2931	3087	2888
sektor publiczny		726	693	3404	3019
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		2351	2238	2989	2847
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		52	40	3794	3260
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		1777	1683	3069	2805
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe ...		1250	1174	2764	2462
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		256	248	4166	4070
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		309	303	2431	2403
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		178	166	3508	3455
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja		9	9	2656	2656
<i>Information and communications</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8	7	2013	2114
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		12	11	2017	1955
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		50	48	3434	2917
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		426	416	2744	2646
<i>Human health and social work activities</i>					

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
 a Data concern entities employing more than 9 persons.